

GS brief aan Provinciale Staten

Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum
7 februari 2023

Ons kenmerk
DOS-2023-0000337
PZH-2023-825272497

Bijlagen
4

Aan Provinciale Staten

Onderwerp:

Update Startdocument ZH-PLG en stikstofdossier

Geachte Statenleden,

In het Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied (ZH-PLG) brengen we de belangen van natuur, stikstof, water en klimaat samen als randvoorwaarden voor een vitaal platteland. Het landelijk gebied kan zich binnen die randvoorwaarden ontwikkelen tot een aantrekkelijke omgeving om te wonen, werken, landbouw te bedrijven en te recreëren. De randvoorwaarden voor een vitaal landelijk gebied zijn nu niet overal op orde. Daarvoor zijn (inter)nationale doelen voor stikstof, klimaat, water en natuur leidend. Deze doelen dienen in samenhang gerealiseerd worden.

De provincie is samen met partners begonnen aan het opstellen van een eerste gebiedsprogramma dat in ontwerp op 1 juli gereed moet zijn. Dit eerste gebiedsprogramma is de start van een langjarig proces om samen met partners de gestelde doelen te realiseren.

Gebiedsproces

Bij veel gebiedspartijen, waaronder agrarisch ondernemers, is bereidheid om samen met ons te werken aan een vitaal platteland. We zijn ons bewust dat dit een complex proces is dat tijd nodig heeft. Tijd om goed met elkaar te doorgronden hoe de doelen per gebied kunnen worden gerealiseerd en welke samenhangende oplossingsrichtingen er zijn. Wij hebben het volste vertrouwen dat samenwerking in de gebieden, waar wij onderdeel van zijn, tot het beste resultaat zal leiden.

Tegelijkertijd zijn wij, net als onze partners, bewust van een dilemma. Enerzijds staan wij voor de opgave om de natuur- en waterkwaliteit te herstellen en hebben de Zuid-Hollandse agrariërs een perspectief nodig voor hun bedrijf en leefomgeving. Anderzijds heeft de provincie als gebiedsautoriteit de verantwoordelijkheid om kaders te geven, terwijl die nog niet voor alle doelen en opgaven beschikbaar zijn.

Deze week zijn we onder meer in Nieuwkoop in gesprek gegaan met diegenen die het meest getroffen worden door de gevolgen van de klimaat-, natuur- en wateropgave op het gebied. Wij dachten er goed aan te doen dit in kleine kring met direct betrokkenen te bespreken. We betreuren dat dit tot grote onrust heeft geleid.

Daarom hebben wij gemeend de afspraak de dag erna met de grote groep agrariërs af te zeggen. Tijdens het gesprek op maandag zijn namelijk veel zorgen en vragen geuit door de agrarische ondernemers. Wij willen graag duidelijkheid geven, maar kunnen nog niet op alle vragen antwoord geven. Ook omdat de gepubliceerde Rijksbrieven van 10 februari jl. nog niet de gehoopte helderheid hebben opgeleverd.

Als college hebben we daarom besloten om nu pas op de plaats te maken en er eerst voor te zorgen dat de opgave en positie van de groep boeren waar maandag mee gesproken is, ook goed is ingebed in het gebiedsproces.

We willen samen met het gebied blijven onderzoeken wat we al wel kunnen doen. Welke no-regret afspraken te maken zijn over de bekende doelen en opgaven. Het voorstel van het fieldlab van Boeren met Perspectief kan hier een aanknopingspunt bij zijn.

Rijksbrieven inzake stikstof / NPLG

Voor stikstof, klimaat en Kaderrichtlijn Water (KRW) kennen we de doelen om in Zuid-Holland te realiseren. In de Rijksbrieven zijn ook de opgaven voor andere sectoren (industrie en mobiliteit) benoemd en is duidelijk dat daar ook een bijdrage geleverd moet worden. Ons wordt gevraagd richting te geven aan wat dit op gebiedsniveau betekent, om vervolgens in samenhang op zoek te gaan naar oplossingen. Een deel van de oplossing(richtingen) hangen samen met hoe landelijke regelingen zoals voor piekbelasters, generiek beleid en de afspraken uit het landbouwakkoord uitpakken op gebiedsniveau. De eerste inzichten in regionale doorwerking verwachten we rond april/mei. Ook zien we dat er volop discussie is over de wijze waarop met name het doel 'gunstige staat van instandhouding' in Nederland wordt gehanteerd. De minister heeft een onderzoek aangekondigd naar alternatieven voor de Kritische Depositie Waarde. Ook de uitkomst hiervan kan van invloed zijn op het beleid van Zuid-Holland.

De verschillen van inzicht zijn op dit moment groot. Dat veroorzaakt onrust terwijl de vraag naar duidelijkheid toeneemt. Wij doen er alles aan om hier steeds samen met gebiedspartijen in op te trekken en de samenwerking zo optimaal mogelijk te houden. Zowel vanuit GS als de organisatie blijven wij ons daar hard voor inzetten.

Onderstaand treft u, in aanvulling op voorgaande, een overzicht van de voortgang in het Zuid-Hollandsprogramma landelijk gebied en het daarmee samenhangende stikstofdossier met betrekking tot:

1. De hoofdlijnen aanpak van het kerngebied Kust & Duinen en het concept hoofdlijnenaanpak Zuid-Hollandse Delta;
2. Bodemdaling in Veenweiden;
3. Stand van zaken PAS-melders & piekbelasters;
4. Stand van zaken AERIUS.

Tot slot lichten we de verhouding van het ZH-PLG ten opzichte van lopende programma's in het landelijk gebied toe.

Ad 1. Hoofdlijnen aanpak kerngebieden Kust & Duinen en Zuid-Hollandse Delta

Samen met onze partners zijn voor de Zuid-Hollandse Delta (bijlage 1 en 2) en Kust & Duinen (bijlage 3) de hoofdlijnenaanpak opgesteld. Deze worden in februari in de betreffende regiegroepen besproken. Deze treft u ter kennisname in de bijlagen. De aanpak voor kerngebied Veenweide heeft u in uw commissie van december 2022 ontvangen.

Ad 2. Bodemdaling in Veenweiden

In het eerste gebiedsprogramma Veenweiden is de inzet van GS om een langjarige strategie aanpak bodemdaling te hebben. Dit doen we vanuit het principe bodem- en water sturend. Samen met de waterschappen onderzoeken we wat waar op basis van de beschikbaarheid van water mogelijk is richting 2030. Dit is leidend voor de fasering van bodemdaling beperkende maatregelen en de meekoppelkansen zoals versterking weidevogelgebieden die met aanpak bodemdaling ontstaan. Ook zal dit onderzoek duidelijk maken wat de aanvullende watervraag is om bodemdaling in het volledige veenweidegebied aan te pakken.

Ad 3. Stand van zaken PAS-melders & piekbelasters

Op 22 november jl. hebben wij u het plan van aanpak voor de inzet van de provincie Zuid-Holland bij de legalisatie van de PAS-melders toegestuurd. In dit plan van aanpak hebben wij beschreven welke stappen wij zetten om te zorgen dat PAS-melders zo snel als mogelijk helderheid hebben over hun situatie en zijn gelegaliseerd waar dit kan.

In het plan van aanpak gingen wij nog uit van ongeveer 160 PAS-melders. Inmiddels betreft het ongeveer 200 PAS-melders die zich (tot en met december 2022) bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland hebben gemeld. Deze dossiers zullen geverifieerd moeten worden zodat helder is wat de uitgangssituatie is voor het aantal te legaliseren PAS-melders. Daarbij blijkt dat veel dossiers nog niet compleet zijn en aanvullende informatie nodig is. Van de dossiers die wel geverifieerd zijn, hebben 9 PAS-melders een bestuurlijk rechtsoordeel ontvangen dat er geen vergunning aangevraagd hoeft te worden, omdat er geen sprake is van een toename van de stikstofdepositie.

Het Rijk werkt op dit moment aan de aanpak voor piekbelasters, de verwachting is dat deze in april 2023 beschikbaar komt. Wij hebben de ambitie om een oplossing te creëren voor de pasmelders samen met het Rijk.

Daarbij is het de vraag of het proces van aanpak piekbelasters ook leidt tot stikstofruimte om PAS-melders te legaliseren. Ondertussen voeren wij in de verschillende gebieden de gesprekken over de mogelijkheden tot legalisatie. Met het Rijk zijn we daarnaast nog in overleg over de toekenning van middelen, zoals ook gemeld in het plan van aanpak. Helaas is de beschikking van deze middelen nog niet ontvangen en zijn de exacte criteria ook nog onderwerp van gesprek.

Ad 4. Stand van zaken AERIUS

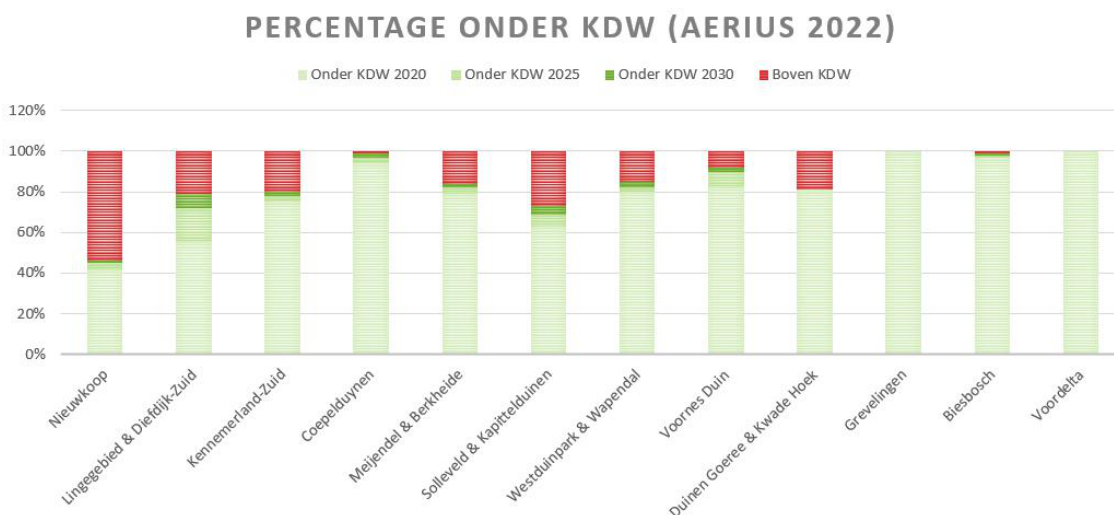
Op donderdag 26 januari is AERIUS geüpdatet. AERIUS berekent de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden als gevolg van economische activiteiten. Deze nieuwe versie is in de Regeling natuurbescherming voorgeschreven als het instrument om te gebruiken voor toestemmingverlening. Berekeningen kunnen anders zijn dan bij oudere versies. Bij lopende vergunningsprocedures zal door deze wijziging een nieuwe berekening uitgevoerd moeten worden. Het monitorgedeelte is voorzien

van de nieuwste informatie. De gegevens over het jaar 2020 zijn toegevoegd (waar monitor 2021 de meest recente data de data uit 2019 was). Door het veranderen van verschillende achtergrondkaarten en modelmatige aanpassingen zijn de berekende gegevens over het referentiejaar 2018 en de toekomstige prognoses voor 2025 en 2030 ook aangepast.

Voor de Natura 2000-gebieden in Zuid-Holland valt het volgende op:

- Toename van depositie uit binnenlandse bronnen;
- Lagere meetcorrectie (gemiddeld is deze met 44 mol/ha/jr. afgenomen);
- Lagere depositie afkomstig uit het buitenland (gemiddeld is deze met 47 mol/ha/jr. afgenomen).

Daarnaast is er een lichte daling te zien van de gemiddelde depositie per hectare in alle Zuid-Hollandse Natura 2000-gebieden tussen 2018 en 2020. Vanwege recente aanpassingen in het AERIUS-model, is door een veel lagere meetcorrectie het volledige areaal in het N2000-gebied Grevelingen onder de Kritische Depositie Waarde gekomen.

Figuur 1: Percentage Areaal onder de Kritische Depositie Waarde (KDW) in 2020 en de prognoses voor 2025 en 2030

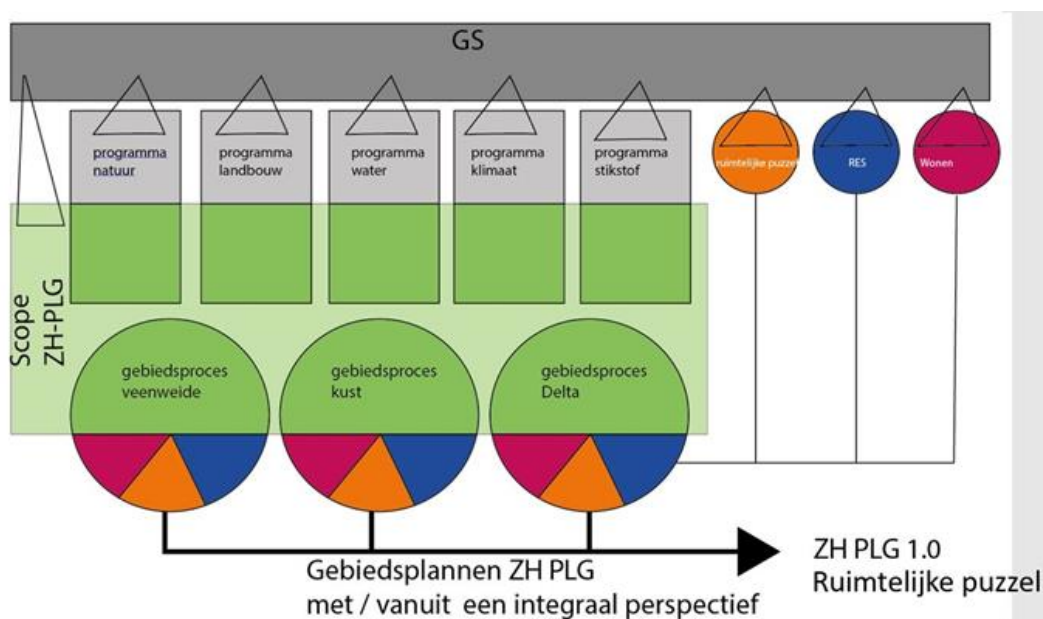
ZH-PLG in relatie tot lopende programma's in het landelijk gebied

Het Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied (ZH-PLG) is de regionale invulling van het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG). Het Zuid-Hollands programma landelijk gebied gaat integraal, gebiedsgericht, uitvoering geven aan natuur-, water- en klimaatdoelen waarbij een volhoudbare land- en tuinbouw en sociaaleconomische vitaal landelijk gebied belangrijke randvoorwaarden zijn. Vanuit de lopende provinciale programma's en beleidsprestaties onder de ambities 'Versterken natuur in Zuid-Holland', 'Concurrerend Zuid-Holland' (transitie greenports en circulair) en 'Sterke Steden en Dorpen' (versterken ruimtelijke kwaliteit en vitaliteit) wordt bijgedragen aan de gestelde doelen. De afspraken (realisatietermijnen/prestaties) die daarover gemaakt zijn voor bijvoorbeeld

Natuur Netwerk Nederland, uitvoering van maatregelen opgenomen in het derde stroomgebiedsbeheersplan KRW en op orde hebben van beheerplannen blijven staan. Mogelijk worden realisatiestrategieën bijgesteld op basis van inzichten uit gebiedsprocessen of uit bijvoorbeeld het tussenevaluatie KRW 2024. Binnen de lopende programma's zijn op onderdelen nog keuzes te maken in hoeverre deze meer- of minder op ZH-PLG doelen gericht worden (zoals bijvoorbeeld de bos- en bomenstrategie, vitale landbouw, regionaal waterprogramma).

Voor de realisatie van de ZH-PLG doelen is meer inspanning nodig dan in huidige programma's is opgenomen. Dit komt omdat er opgaven zijn toegevoegd zoals 10% groenblauwe dooradering, aanvullende opgave Vogel en Habitatrichtlijn, waterbuffering en reductie broeikasgassen. Voor deze opgaven worden in het eerste gebiedsprogramma richtinggevende keuzes gemaakt en eerste integrale maatregelpakketten voorgesteld.

Het eerste gebiedsprogramma is de basis voor toekenning van (Rijks)middelen. De wijze waarop de middelen in de provinciale begroting terechtkomen is afhankelijk van keuzes van de nieuwe Staten met betrekking tot inrichting van de programma's. In onderstaand figuur is schematisch weergegeven hoe het ZH-PLG zich verhoudt tot de lopende programma's:

Figuur 2: Schematisch positionering ZH-PLG als integrerend gebiedsgericht programma

ZH-PLG en provinciale organisatie

Het ontwikkelen van het eerste gebiedsprogramma ZH-PLG wordt binnen de bestaande formatieve ruimte van de organisatie ingericht door middel van herprioritering. Voor het realiseren van de ZH-PLG-opgaven – voorbij het eerste gebiedsprogramma – is in de komende jaren uitbreiding van de formatie mogelijk nodig. Een verkenning loopt naar inrichting van de organisatie om de uitvoering vanaf 2024 (aanvullend op lopende programma's die nodig zijn voor het ZH-PLG) in te kunnen richten. De resultaten zullen naar verwachting najaar 2023 bekend zijn.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

drs. J. Smit

Bijlagen

- Bijlage 1. Aanpak gebiedsproces Zuid-Hollandse Delta
- Bijlage 2. Verkenning en plan van aanpak Zuid-Hollandse Delta
- Bijlage 3. Hoofdpijnen aanpak Kust en Duinen
- Bijlage 4. Beantwoording mondelinge ChristenUnie & SGP en JA21